

Ministerstwo Cyfryzacji

Sekretarz Stanu
Dariusz Standerski

BM.WP.057.46.2024
Warszawa, 15 lipca 2024 r.

**Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP**

Dot. pisma z 10 czerwca br. Pośta na Sejm RP Pana Franciszka Sterczewskiego w sprawie możliwości podpisywania obywatelskich inicjatyw ustawodawczych drogą elektroniczną (interpelacja nr 2771)

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane przez Pośta pytania.

Ad 1) Czy Ministerstwo Cyfryzacji dysponuje danymi, jaki udział w składanych petycjach oraz podpisywanych europejskich inicjatywach obywatelskich mają podpisy składane drogą elektroniczną?

Aby ułatwić proces zbierania deklaracji poparcia europejskich inicjatyw obywatelskich, 1 stycznia 2020 r. Komisja Europejska uruchomiła tzw. centralny system zbierania deklaracji online. System ten został zintegrowany z krajowymi systemami identyfikacji elektronicznej, tak aby zapewnić obywatelom możliwość składania podpisów bez konieczności ręcznego wprowadzania ich danych osobowych.

Ze [sprawozdania Komisji Europejskiej](#)¹ wynika, że:

„choć odsetek podpisów zbieranych za pośrednictwem identyfikacji elektronicznej jest wciąż znikomy (2% łącznej liczby podpisów zebranych za pośrednictwem centralnego systemu zbierania deklaracji online od 2020 r.), można zaobserwować jego wzrost (5% w 2023 r.) w miarę udostępniania tych środków obywatelom przez kolejne państwa członkowskie.”

Ad 2) Czy Ministerstwo Cyfryzacji pracuje nad rozwiązaniami prawnymi, które umożliwią podpisywanie projektów obywatelskich inicjatyw ustawodawczych drogą elektroniczną?

W Ministerstwie Cyfryzacji (MC) i Centralnym Ośrodku Informatyki (COI) rozważa się wprowadzenie rozwiązań, które usprawnią działania związane z podejmowaniem przez obywateli inicjatyw ustawodawczych.

Aby minister właściwy do spraw informatyzacji mógł udostępnić te rozwiązania, trzeba zmienić prawo – MC planuje prace w tym zakresie.

¹ Sprawozdanie Komisji Europejskiej ws. stosowania rozporządzenia (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej, opublikowanego 9 lutego 2024 r.

Skala tych wyzwań, jak również potrzeba stworzenia uniwersalnego rozwiązania, które nie będzie ograniczone tylko do jednego procesu sprawiają, że na tym etapie nie sposób wskazać dokładnego terminu realizacji tej użytecznej usługi.

Co do zapewnienia możliwości wygodnego opatrywania jednego dokumentu elektronicznego wieloma podpisami elektronicznymi, zagadnienie to jest w Ministerstwie Cyfryzacji dyskutowane raz po raz. Co jakiś czas pojawia się bowiem potrzeba związana nie tylko ze zbieraniem deklaracji poparcia dla inicjatyw ustawodawczych, ale też w sprawach lokalnych, jak:

- obywatelska inicjatywa uchwałodawcza, o której mowa w art. 41a ustawy o samorządzie gminnym²,
- tworzenie gminnych rad seniorów, o których mowa w art. 5c tej ustawy.

Niewątpliwie można doszukać się także innych zastosowań tego typu usługi jeśli zostanie oddana do użytku.

Funkcjonujące już rozwiązania umożliwiają opatrzenie jednego dokumentu elektronicznego wieloma podpisami, z wykorzystaniem platformy ePUAP. Ponadto Ministerstwo Cyfryzacji udostępnia usługodawcom publicznym API do składania podpisu zaufanego, które niejednokrotnie jest wykorzystywane przez twórców usług do umożliwienia złożenia wielu podpisów z poziomu danej usługi. Implementacja tego narzędzia w połączeniu z narzędziami, które udostępniają dostawcy usług zaufania (podpisy weryfikowane certyfikatem kwalifikowanym) umożliwi zbudowanie obiegu dokumentów i składanie wielu podpisów w ramach tej usługi.

Budowa nowego uniwersalnego rozwiązania na potrzeby podpisywania projektów obywatelskich inicjatyw ustawodawczych stanowi jednak duże wyzwanie. Nie tylko ze względu na konieczność opatrzenia dokumentu wieloma podpisami, ale także zapewnienie wzajemnej ochrony danych osobowych osób podpisujących, z jednoczesną możliwością weryfikacji złożonych podpisów przez adresata podpisanego dokumentu. Dodatkowym wymogiem jest to, że tego typu usługa powinna zapewniać obsługę (w tym złożenie i weryfikację) co najmniej trzech rodzajów podpisów elektronicznych – podpisu zaufanego, podpisu osobistego i kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Wiele rodzajów formatów podpisów elektronicznych³ może spowodować, że jeden dokument elektroniczny może zostać opatrzony podpisami elektronicznymi w kilku, a nawet kilkunastu różnych formatach. Oznacza to, że rozważana usługa, która by umożliwiała opatrywanie jednego dokumentu elektronicznego wieloma podpisami, powinna dawać też gwarancję, że podpisy były złożone w jednym formacie, ustalonym na wstępie.

Przedstawiam w tym względzie dodatkowe przesłanki.

² Dz.U. z 2024 r. poz. 609

³ Mnogość formatów podpisów elektronicznych została umocowana Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2015/1506 z dnia 8 września 2015 r., ustanawiającą specyfikacje dotyczące formatów zaawansowanych podpisów elektronicznych i zaawansowanych pieczęci elektronicznych, które mają być uznane przez podmioty sektora publicznego, zgodnie z art. 27 ust. 5 i art. 37 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 235/37 z 9.09.2015 r.).

1. Nie wszystkie dokumenty elektroniczne, które wymagają złożenia wielu podpisów, mogą być udostępnione publicznie. Niektóre z nich mogą zostać udostępnione tylko wskazanym osobom, gdyż mogą zawierać dane osobowe, których nie można udostępnić publicznie.
2. W tym zakresie zostaną wprowadzone dodatkowe zmiany w prawie, związane z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)⁴, które m.in. wprowadzi Europejskie Portfele Tożsamości Cyfrowej. Choć ich praktyczne wdrożenie będzie miało miejsce dopiero pod koniec 2026 r., mogą one przyczynić się do łatwiejszego i bezpiecznego zbierania podpisów poparcia dla obywatelskich inicjatyw ustawodawczych online.

Z wyrazami szacunku
Dariusz Standerski
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Departament Spraw Parlamentarnych

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [2] 2024/1183 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 910/2014 w odniesieniu do ustanowienia europejskich ram tożsamości cyfrowej (Dz. Urz. UE L, 2024/1183 z 30.04.2024 r.).